

(א) ערכו כפי: (ג) [למקן נג. כ"מ קח: א] (א) [שמות כה], (ד) [נחמן נחיות כ"ג], (ה) [גל בר תמוה:], (ו) [ד"ה נחמא].

תורה אור השלם

1. ובי יצח שור את איש או את אשה וזאת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי: שמות כא כח

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אין בו ויצי' הדתם לאו קנסא. ויצי' מוס' למקן דף ע"ב ד"ה לא:

מוסף רש"י

שור האצטרדין. מנחם והוג' אנשי' ומוק' הוא לטע' (ע"ז טו). אין נזקקין לנכסי יתומין. למוקדן אלא א"כ רבית אוכלת בהן. שחי ממוינין לעובד טבכס מעוט נבית (נרדכי כב). משום מזוני. דכל זמן שאליה נבית כמובת נותנת משלהם והו' פסידה לדידה (שם).

רבינו הגנאל

מתני'. שור של פיקח שנגח שור של הרשע שוטה וקטן חייב. הרשע גופה קשיא אמרת שור חרש כול'. ואוקמה רבא הכי. שור חרש שוטה וקטן שנגחו שור של פיקח פטור, ואם הוחזקו נגחין מעמידין להן אפטרופין ומעידין להן בפני אפטרופא ומשוינין ליה מועד דכי הדר נגח ישלם מן העלייה. ר' יוחנן אמר מעליית יתומים דא"כ מימנעו ולא עבדי. וקיל כר' יוחנן. וכן פסק ר"ח דל. ר' יוחנן אמר מעליית יתומין. ואיני פליגי רבי יוסי בר חנינא עליה ואמר מעליית אפטרופא. ואמר ר' יוסי דינא הוא ונחית לפומקא דדינא. הוא קיי"ל מן כר' יוחנן.

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

משום דהו' ליה ממון שאין לו תועים. אי אמרת ליהו דעניי מאן אחי תבע ליה לדינא אי תבע ליה עני אל' לעני אחר ייבנא ליה: **מתני'** שור של הרשע שנגח לשור של פקה פטור. בגמ' מפרש דאין מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו אצל נזקי מועד

HebrewBooks.org © Moznani Publishers. No commercial use allowed.

שלא יהא חוטא נשכר ונתביה לעניים אמר רב מרי משום דהו' ממון שאין לו תובעים: **מתני'** שור של פקה שנגח שור של הרשע שוטה וקטן חייב ושל הרשע שוטה וקטן שנגח שור של פקה פטור ישור של הרשע שוטה וקטן שנגח בית דין מעמידין להן אפטרופוס ומעידין להן בתפוקה החרש גשתפה השוטה והגדיל הקטן חזר לתמותו דברי ר"מ רבי יוסי אומר י"הרי הוא בחזקתו ישור האצטרדין אינו חייב מיתה שנאמר ובי יצח ולא שיגיחוהו: **גמ'** הא גופא קשיא אמרת שור של הרשע שוטה וקטן שנגח שור של פקה פטור אלמא אין מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו אימא סיפא שור של הרשע שוטה וקטן שנגח ב"ד מעמידין להם אפטרופוס ומעידין להם בפני אפטרופוס אלמא מעמידין להם אפטרופוס לתם לגבות מגופו אמר רבא הכי קתני ואם הוחזקו נגחין מעמידין להם אפטרופוס ומעידין להן בפני אפטרופוס ומשוינין להו מועד דכי הדר נגח לשלם מעלייה מעליית מאן רבי יוחנן אמר מעליית יתומין רבי יוסי בר חנינא אמר מעליית אפטרופוס ומי א"ר יוחנן הכי והאמר רב יהודה אמר רב אפי' אין נזקקין לנכסי יתומין אלא א"כ רבית אוכלת בהן ורבי יוחנן אמר או לשטר שיש בו רבית יאו לכתובת אשה משום מזוני איפוך רבי יוחנן אמר מעליית אפטרופוסין רבי יוסי בר חנינא אמר מעליית יתומין אמר רבא משום דקשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן משוית ליה לרבי יוסי בר חנינא טועה והא רבי יוסי בר חנינא ד"דינא הוא ונחית לעומקיה דדינא אלא לעולם לא תיפוך ומוזיק שאני רבי יוחנן אמר מעליית יתומים דאי אמרת מעליית אפטרופוס במנעי

רבי: **אלא אם כן רביס אוכלת בהן.** שילה אביהן מנכרי נכרית דחיישינן להפסד שלהן ומוכרין בית דין מנכסיהן ופורעין אותו חוב: **משום מזוני.** שכל זמן שלא יתנו לה כמורה ניונת משלהם: **דיינא הוא.** ולא קאמר דנזקין לנכסי יתומים:

פעמים ומעמידין אפטרופוס שאם יגח רביעית ישלם ג"ש דהיתחא אי ליעודי תורא בעינן אלא אי ליעודי גברא בעינן לא אייעד י צבותה נגיחה ועוד דהאי תנא סבר רשות משנה דקתמי סיפא חזר לתמותו וז"ל דהוחזקו נגחנים רשעים ומשתגעים ליגח כי היא דלקמן דשאלו בחזקת תם דמוקי כגון שהכיר צו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנים ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים נרשות אפטרופוס: **ורב' יוחנן אמר או לשטר שיש בו רבית.** וא"ת והא טעמא דאין נזקקין משום דחיישינן לררי דמפרש רב הוג' בריה דרבי יהושע דפרק גט פשוט (ב"ב דף קעז. ו) והתם פסקין הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דלררי ורצח דהכי נמי מפ' טעמא דפ' שום היתומים (ערכו דף כב. ו) משום שובר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הו' דרבי יוסי בר חנינא טועה וי"ל ר' יוחנן קאמר בכל ענין אין נזקקין בין במלוה הבאה מחמת עמלה ומשום דאין מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ויתומים ככלא בפני בעל דין דמי כדמוכח בהגוזל בתרא (לקמן דף ק"ג). גבי (ט) תמוה דרבי ירמיה וצין במלוה הבאה מחמת אביהם אפילו בשטר המקייים אין נזקקין משום שובר וררי וא"ת אפרדין משוית ליה לר' יוסי בר חנינא טועה תקשה מר' יוסי בר חנינא אדרבי יוסי בר חנינא דלמך בהגוזל בתרא (שם): גבי הא דלמך ר' יוחנן וכי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי בר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים או שהיו עדי מנכסים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא צא אצל בעינין אחר וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:

ל"א

שלא יהא חוטא נשכר. והא דמשמע דפ"ק דכתובות (דף יא. ו) דלית ליה לרצח האי טעמא גבי גירות שנתגיירה פחותה מבת ג' שנים דמשמע ליה לרצח שאם היתה יכולה למחות כשהגדילה לא היה לה קנס לא דמי דהתם הוא דמן הדין אין לה קנס כלל ומשום שלא יהא חוטא נשכר לא אמר דניתן לה הואיל ומן הדין אין לה אצל הכא דמן הדין יש לה אלא משום דבעיא למקנסה סברא הוא דמשום שלא יהא חוטא נשכר נזקקין לה אדינא וצפרק אלו נערות (כתובות דף לו.) א"ת ליה שלא יהא חוטא נשכר צבת ישראל שצויה משום דמוקמינן לה אקדושתה: **אין מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו.** מימה מאי טעם דאין מעמידין דאין לומר משום דאין צ"ד נזקקין אלא לנכסי שיש להן אחריות כדאיתא דפ"ק (דף יד.) גבי שור כסף ואוקמינן בימייה דלא דמי כלל דהתם מיירי צהויקו צחי האצ ומשום דמטלטלי דימתי לא משמעבדי לצי"ח ואין לומר נמי דהיינו טעם משום דפלגא נזקא קנסא ויתמי לאו בני קנסא נינהו דלמ"ד פלגא נזקא ממונא מאי איכא למימר ועוד אפילו צמועד למ"ד דתמות במקומה עומדת אינו גובה ח"י של דתמות וצ"ע דהתם לאו קנסא אלא דינא אלא אין לומר משום דהיה גופיה כי מוקד פטור דלגייעוה רעה ממנו לא כ"ש וצמועד צבדי רבנן תקנה מפני תיקון העולם דכשהלכו בעלי למדינת הים יבדינן ליה דין חרש וצ"ע דלא שייך האי טעמא וגם אין לומר משום דמשלם מגופו חשו חכמים שלא יפסד שורו שהוא דבר מקייים אצל צמועד דמשלם מכל דבר לא חשו דהא לר' שמעאל צ"ח הוא ויכול לסלוקיה צווי וי"ל דהטעם הוא כיון דחס רחמנא על התם שלא ישלם ג"ש הלכך לגבי יתמי חשו עלייהו וכן מי שהלכו בעלי למדינת הים כיון שאין להם בעלים גמורים אלא ע"י תקנת צ"ד בהעמדת אפטרופוס אפילו צבדי רבנן וכן המועד נמי צלד תמות אין מעמידין אפטרופוס כיון דחס רחמנא עליה למ"ד דתמות במקומה עומדת שאם אין השור שור חזי נזקו אין משלם אלא מגופו:

אלמא מעמידין אפטרופוס. וא"ת וימא דרישא כגון שלא היה אפטרופוס צשעת נגיחה וי"ל דהא מילתא דפשיטא היא: **ואם** הוחזקו נגחין. אין לפרש שנגחו שלש דפשיטא תורא בעינן אלא אי ליעודי גברא בעינן לא אייעד י צבותה נגיחה ועוד דהאי תנא סבר רשות משנה דקתמי סיפא חזר לתמותו וז"ל דהוחזקו נגחנים רשעים ומשתגעים ליגח כי היא דלקמן דשאלו בחזקת תם דמוקי כגון שהכיר צו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנים ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים נרשות אפטרופוס: **ורב' יוחנן אמר או לשטר שיש בו רבית.** וא"ת והא טעמא דאין נזקקין משום דחיישינן לררי דמפרש רב הוג' בריה דרבי יהושע דפרק גט פשוט (ב"ב דף קעז. ו) והתם פסקין הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דלררי ורצח דהכי נמי מפ' טעמא דפ' שום היתומים (ערכו דף כב. ו) משום שובר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הו' דרבי יוסי בר חנינא טועה וי"ל ר' יוחנן קאמר בכל ענין אין נזקקין בין במלוה הבאה מחמת עמלה ומשום דאין מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ויתומים ככלא בפני בעל דין דמי כדמוכח בהגוזל בתרא (לקמן דף ק"ג). גבי (ט) תמוה דרבי ירמיה וצין במלוה הבאה מחמת אביהם אפילו בשטר המקייים אין נזקקין משום שובר וררי וא"ת אפרדין משוית ליה לר' יוסי בר חנינא טועה תקשה מר' יוסי בר חנינא אדרבי יוסי בר חנינא דלמך בהגוזל בתרא (שם): גבי הא דלמך ר' יוחנן וכי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי בר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים או שהיו עדי מנכסים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא צא אצל בעינין אחר וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:

דאי אמרת מעליית אפטרופוס במנעי וצ"ע דהאי תנא סבר רשות משנה דקתמי סיפא חזר לתמותו וז"ל דהוחזקו נגחנים רשעים ומשתגעים ליגח כי היא דלקמן דשאלו בחזקת תם דמוקי כגון שהכיר צו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנים ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים נרשות אפטרופוס: **ורב' יוחנן אמר או לשטר שיש בו רבית.** וא"ת והא טעמא דאין נזקקין משום דחיישינן לררי דמפרש רב הוג' בריה דרבי יהושע דפרק גט פשוט (ב"ב דף קעז. ו) והתם פסקין הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דלררי ורצח דהכי נמי מפ' טעמא דפ' שום היתומים (ערכו דף כב. ו) משום שובר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הו' דרבי יוסי בר חנינא טועה וי"ל ר' יוחנן קאמר בכל ענין אין נזקקין בין במלוה הבאה מחמת עמלה ומשום דאין מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ויתומים ככלא בפני בעל דין דמי כדמוכח בהגוזל בתרא (לקמן דף ק"ג). גבי (ט) תמוה דרבי ירמיה וצין במלוה הבאה מחמת אביהם אפילו בשטר המקייים אין נזקקין משום שובר וררי וא"ת אפרדין משוית ליה לר' יוסי בר חנינא טועה תקשה מר' יוסי בר חנינא אדרבי יוסי בר חנינא דלמך בהגוזל בתרא (שם): גבי הא דלמך ר' יוחנן וכי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי בר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים או שהיו עדי מנכסים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא צא אצל בעינין אחר וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:

דאי אמרת מעליית אפטרופוס במנעי וצ"ע דהאי תנא סבר רשות משנה דקתמי סיפא חזר לתמותו וז"ל דהוחזקו נגחנים רשעים ומשתגעים ליגח כי היא דלקמן דשאלו בחזקת תם דמוקי כגון שהכיר צו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנים ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים נרשות אפטרופוס: **ורב' יוחנן אמר או לשטר שיש בו רבית.** וא"ת והא טעמא דאין נזקקין משום דחיישינן לררי דמפרש רב הוג' בריה דרבי יהושע דפרק גט פשוט (ב"ב דף קעז. ו) והתם פסקין הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דלררי ורצח דהכי נמי מפ' טעמא דפ' שום היתומים (ערכו דף כב. ו) משום שובר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הו' דרבי יוסי בר חנינא טועה וי"ל ר' יוחנן קאמר בכל ענין אין נזקקין בין במלוה הבאה מחמת עמלה ומשום דאין מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ויתומים ככלא בפני בעל דין דמי כדמוכח בהגוזל בתרא (לקמן דף ק"ג). גבי (ט) תמוה דרבי ירמיה וצין במלוה הבאה מחמת אביהם אפילו בשטר המקייים אין נזקקין משום שובר וררי וא"ת אפרדין משוית ליה לר' יוסי בר חנינא טועה תקשה מר' יוסי בר חנינא אדרבי יוסי בר חנינא דלמך בהגוזל בתרא (שם): גבי הא דלמך ר' יוחנן וכי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי בר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים או שהיו עדי מנכסים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא צא אצל בעינין אחר וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:

עין משפט
גר מצוה

כ א מיי' פ"ו מהלכות
י"מ הלכה ג סגנו עשין
סו טו"ש"ע ח"מ ס"י טו
סעף ה':
כא ב מיי' שם הלכה ג:
כב ג מיי' שם הלכה ו:
כג ד מיי' שם הלכה ה
ועיין בהשגות ובמ"מ
ופי"י הלכה ח:
כד ה מיי' שם הלכה ד:
כה ו ז מיי' פ"ב מהל'
מלוה ולוה הלכה ג
סגנו עשין ד' טו"ש"ע ח"מ
ס"י ק"פ ע"ב א: